

SZERKESZTŐSÉG

hova

a lapba szánt kéziratok
küldendőik**Székelyudvarhely,**
ev. ref. papi lakás.Előfizetési pénzek,
reklamációkBecsek Dániel Fia
könyvnyomdájába inté-
zendők: Sz.-udvarhely
Árpád-utca 3.

VASÁRNAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

FŐSZERKESZTŐ:
NAGY KÁROLY, ref. theol. tanár.
FELELŐS SZERKESZTŐ:
VAJDA FERENCZ,
székelyudvarhelyi ref. pap.

KIADJA:
Az Erdélyi Ref. Egyházkerület
»Egyházi Értekezlete«

Megjelenik:
minden vasárnap egy iven.
ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor.
Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill.

A magyar ifjúsághoz.

Lelkem az örökkévalóság vizében fürdik meg, ha reád gondolok, hazám reménysége, büszke magyar ifjúság. Most reád gondolok. Téged látalak. Te vagy a hasadó hajnal, melynek szépsége elbájol. Te vagy a felkelő nap, melynek sugárai fényt szórnak a virágos rétekre, s e fényből áldás fakad. Te vagy a haragos ég, a cikázó villám. Lelked villámaival sujtod le a gyávát, az árulót, a zsarnokot. Eszményekért lelkesülsz, de ne feledd, hogy te magad vagy a legfőbb eszmény, kiből egyesül az emberi léleknek minden drága kincse: az igazság, a szabadság, a szeretet.

Az igazság, mely lelkednek szárnyakat ad, hogy bejárd az ismereteknek végtelen birodalmát, a tudománynak, a művészetnek hazáját. Ebben az országban nyílik meg számodra a hirnek, a dicsőségnek utja. Itt gyulad ki, mint bethlehemi fénylő csillag, a világosság életadó fáklyája, melynek fénye után halad az emberiség. Világosság nélkül nincs élet. A tudomány, a művészet, az ismeret: világosság, a léleknek világossága. A tudatlanság, a babona, a tévelygés: sötétség, a léleknek sötétsége. Amabból élet; ebből erkölcsi halál származik. Hazám ifjúsága! Lelkednek eszményét el ne dobd. Az igazságot soha meg ne tagadd. Mit mond az irás? *Megismeritek az igazságot és az igazság szabadokká teszen.*

Szabadság! nem dobban-e meg a szived e szónak hallatára? Madárnak: a levegő; hálnak: a víz; testnek: a mindennapi kenyér; szemnek: a világosság: ez az emberi életnek a szabadság. Enélkül éppen úgy nincs élet, nincs haladás, mint igazság nélkül. Szabadság a léleknek szárnya,

mely által vágyainak, törekvésének, eszméinek végtelen birodalmát bejárhatja. Szabadság az emberi élet nagyságának alapja. Ezen a szikla váron, ezen az alap fundamentumon állva lehet erős, bátor és nagy az egyén. Ezen épülhet fel a család s abban a családtagok boldogsága. A társadalmi és állami élet nagysága csak a szabadságban van. A nemzetek életében a szolgaság: a megsemmisülés, a halál, melyből nincs feltámadás; míg a szabadság az örökélet. Ah, de a szabadság utja Kálvária, melyen sokszor a Golgotha keresztje várakozik rád. Ismered-e ezt az utat? Leráztad-e már lelkednek rabbilincseit: az önzést, a testiséget, a léhaságot? Ha leráztad, akkor már ismered a kálváriát, jártál rajta. Lásd, azon járt Bocskay, a nagy Bethlen, a hős Rákóczi, azon járt Kossuth apánk és a többi hősök. Nem retensz-e meg ez uttól? Hazám ifjúsága! Lelkednek eszméjét: a szabadságot soha áruba ne bocsásd.

Ha szeretni tudsz: ezt tenni nem is fogod soha. Csak azért tudunk igazán lelkesülni, amit igazán szeretünk. Nagy áldozatokat csak a szeretet hozhat létre. Kell-e azt mondjam, hogy szeress? Nem erre tanított-e édes anyád a dajka dallal? Nem érezted-e a szeretet melegét, a szeretet áldását szülőidnek ölelő karjai között? És az Istennek, a mi mennyei, édes Atyának szeretetét nem láttad-e alásugárzani az égből? Ő szeretett minket és e nagy szeretetből kifolyólag adott nekünk szabadságot, Megváltót. Ismerheted az igazságot, lelkesedhetsz a szabadságért, de ha szeretet nincs benned: olyan vagy, mint a zengő ércz és a pengő czimbalom. A szeretet erő, melyben van a munka sikere; hatalom, mely lerombolja a társadalmi válaszfalakat; balzsam, mely begyógyítja a fájó sebeket. Hazám ifjúsága! tudsz-e szeretni önzet-

lenül, igazán, önfeláldozóan? Szeretni Istent, embert, hazát, szabadságot. Ah, lelkednek ez eszményét sárba ne dobd, be ne szennyezd.

Az iskolai esztendő vége van. Ott állasz a válaszuton. Perczig se habozz, hogy merre térj. Amint az iskola szivedbe irt: az igazságnak, a szabadságnak, a szeretetnek eszményét onnan ki ne töröld. Ezek a te jelzőfáid az élet utain, melyen haladni kell. Ha ezen az utakon haladsz: mindig megmaradsz annak, ami most vagy: a nemzet reménységének, a haza büszkeségének. Oh, maradj meg, kérlek.

Siculus.

Kálvin János az imádságról.

— Hatodik kérdés. —

»Ne vigy minket a kísértetbe, de szabadíts meg minket a gonosztól!«

A kísértéseknek sok és különféle formája van. Mert kísértések egyfelől a mi lelkünknek minden gonosz indulatjai, amelyek minket a törvény áthágására ösztönöznek, és amelyeket vagy a mi érzéki természetünk rejt magában, vagy az ördög támaszt ellenünk. Másfelől mindazok, amelyek saját természetüknél fogva ugyan nem rosszak, de az ördög incselkedései következtében kísértésekké lesznek, midőn olyan benyomásokat tesznek ránk, hogy azoknak csábja elvon és elhajlit Istentől. És mindezek valóban kísértések, akár jobbról, akár balról. A jobbról valók: gazdagság, a hatalom, a méltóság és több efélék, a

melyek külső ragyogásuknál és a jó látszatánál fogva, melyet magukon hordoznak, az embereket káprázatba ejtik, s csábjaikkal annyira rászedik, hogy az eféle csalfaságok által foglyul ejtettvén és az eféle gyönyörök által megrészegítettvén, az ő Istenükről elfeledkeznek. A balról valók: a szegénység, guny, megvetés, gyötrelm és más efélék, amelyeknek keserőségei és bajai a lelket elcsüggesztik, az ember bizodalját és reménységét megingatják s végre az Istentől egészen elidegenítik. Ezek a kísértések vagy saját kívánságaink által feltüzelve, vagy a Sátán fondorlata folytán reánk támadva, viaskodnak elenünk; és imádságunkban azt kérjük Istentől, a mi Atyánktól, hogy ne engedjen azoknak győzelmet mi felettünk. De sőt inkább, kezével tartson fenn és támogasson minket, hogy az ő ereje által megerősítettvén, a veszedelmes ellenség minden támadásaival szemben szilárdan megállhassunk, bárminő gondolatokat támasztana is lelkünkben. Továbbá, hogy bármi jöjjön ránk akármelyik részről, azt jóra fordítsuk; azaz a szerencsében fel ne fuvalkodjunk, a szerencsétlenségben kétségbe ne essünk. Azonban ez által egyáltalán nem kérjük azt, hogy semminemű megkísértésben részünk ne legyen, mert azokra nagy szükségünk van, hogy általuk szerkesztessünk, ösztökéltessünk, élesztessünk, hogy tunya tétlenségben el ne tepsedjünk. Mert hiszen Dávid sem ok nélkül kívánta, hogy megkísértessék; és nem ok nélkül kísérti Isten naponkint az ő választottait gyalázzal, szegénységgel, háborgatással és másféle keresztekkel szorongatva őket. De másként kísért az Isten s másként a sátn; ez: hogy elveszítsen, elkárhoztasson, megzavarjon, tönkre

TÁRCZA.

A régi ének.

Ezelőtt ugy 30—35 esztendővel, a falusi népiskolákban nem tanítottak annyiféle tudományt, mint ma tanítanak. De a református népiskolák akkor is kiváltak a többiek közül. A főczél azonban ezekben is az volt, hogy a gyermekek megtanuljanak olvasni, az írásra nem sok gondot fordítottak; könyv nélkül tudják a zsoltárokat, ismerjék a bibliát, mert az Istennek félelme minden bölcseségnek kezdete.

Hejh! manapság éppen megfordítva van a dolog.

Kalotai Péter uram is azon nemzedékhez tartozott, amelyik még a régi módi iskolázásban részesült. Irni a nevénel alig tudott többet; de olvasni ugy tudott, mint maga a rekt' uram, a ki tanította. Otthon volt a bibliában. A zsoltárokat pedig nemcsak betanulta, de szépen énekelte is.

Hasznát is vette a tudományának. A templomban ő volt az első énekes. Ha a rektor nem volt otthon, ő helyettesítette. Temetés, lakodalom Kalotai Péter nélkül meg nem eshetett. Sirt a sírókkal, örvendezett az örülőkkal. Hát a fiataloknak mennyi jó tanácsot adott!

Családi élete is boldog volt. Munkás, takarékos feleségét négy szép gyermekkel áldotta meg a jó Isten, kik, mint zöldelő olajfáknak ágai, ugy simultak esténkint apjuk mellé, midőn a zsolttárt együtt énekeltek.

Irigyelt ember volt Kalotai Péter. Pedig hát ő maga teremtetten meg a boldogságát, amit más is megtehetett volna, ha az ő utain jár, mert az ő utai Isten által kijelölt utak valának.

Mi történt, mi nem, senki sem tudta jó darab ideig. De azt mindenki látta, hogy Kalotai Péter uram egyszer csak nem jár a templomba, nem megy a temetésre; a lakodalomról meg éppen hallani sem akar, még a hívogatók elől is elbuvik.

— Vajjon mi lelte Kalotai Pétert, találgatták az emberek?

— Hát a felesége miért oly bánatos? A fia meg a nagy leánya miért nem járnak a tánczba?

Senki sem tudta megfejtteni. Azt többen látták, hogy két magyarországi ember néha-néha el látogat Kalotai uramhoz. De hogy mi ügyben járnak, azt sem Kalotai uram, sem a jó magyarországiak nem mondták. Bizonyosan rokonok, gondolták, hisz Kalotai uram valamelyik szépapja Magyarországból jött volt be ide hozzánk Erdélybe.

Azonban a véletlen elárulta a titkot. Az egyházfi, Bokor András, egy este ugy 11 óra tájban jött haza a mezőről, ahol eltévedt tehenét

tegyen; Isten azonban: hogy az ővéit megpróbálja, gyakorolja, érzékiségüket megöldökölje, kilugozza, kiégesse. Mert ha így nem gyakorolná: zabolátlankodnék és mód felett elbizakodnék.

Azonkívül a Sátán a fegyvertelenekre és kézületlenekre támad, hogy a vigyázatlanokat megéjtse; Isten azonban kísértéseivel egyben azt eszközli, hogy az ővéi türelmesen elhordozhassák, bármit küld is rájuk. Ez az tehát, amiért nem imádkozunk: hogy bennünket semmiféle kísértés se győzzön le és ne ejtsen romlásba; hanem Isten ereje által szilárdan megálljunk minden ránk támadó ellenséges hatalommal szemben, azaz, hogy ne győzelmeskedjenek rajtunk a kísértések. Az pedig, amiért könyörgünk, hogy t. i. az ő őrizetében és gondjaiba fogadtatván és az ő védelme alatt minden veszélytől távol lévén, legyőzhetetlenül a halál, a pokol kapui és a Sátán egész birodalma ellen: ez annyi, mint a gonosztól való megszabadítás. E pontban azonban mindig szem előtt tartandó, hogy a mi erőink nem elégségesek a harcot oly hatalmas ellenséggel, mint az ördög, megvívni, sem az ő erejének és támadásának nem képesek végig ellentállani. Másként hiábavalóság és nevetség valami olyant kérni az Istentől, a mi magunknak is hatalmunkban állana. A kik a magukban való bizodalmat elégnék tartják egy ilyen harchoz: azok bizonyára nem ismerték fel eléggé, hogy micsoda elszánt és kitanult ellenséggel van dolguk. Most azonban azért könyörgünk, hogy szabadítson meg az ő hatalmából, mint valami dühös és ragadozó oroszlán szájából, amely miniket az ő körmeivel és fogaival széttépne és el-

kereste. A mint Kalotaiék előtt jöve el, valami énekszó üti meg a fülét.

— Mi lehet ez? gondolja magában.

— Megáll. Figyel . . . Hát Katonaiéknál énekelnek.

— De micsoda ének, hogy ő nem ismeri annak a nótáját? Istenes ének, az igaz, de a mi énekes könyvünkben nincs meg a nótája.

A kíváncsiság felébredt benne.

— No, ezt már megtudom — gondolja magában — ha éppen itt virradok is meg, úgy sem megyek addig haza.

A hallgatódzás, leskelődés csunya dolog, de Bokor András, az egyházi, mégis tette.

Az ének véget ér. Azután beszéd hallatszik . . . Imádkoznak . . . Csak nem a tiszteletes ur? . . . Nem, ez nem az ő hangja. Ismét beszélnek. De mit?

— Hallga' csak!

. . . Mire valók a papok? Hát mi tartsuk? Menjenek ők kapálni, dolgozzanak. Mi a papok nélkül is tudunk imádkozni, mert maga a Krisztus tanítá, hogy ahol ketten, vagy hárman összegyűlnek az ő nevében, ő jelen lesz mi közöttünk. Es mire való a templom? Oda csak a bünösök járnak . . .

A Bokor András vére már forrott e beszéd hallatára. Ugy jött, hogy beüsse az ablakot és bekiáltson: Hazudtok!

nyelne, ha Isten a halál torkából ki nem ragadna. De egyszersmind legyünk biztosak a felől, hogy ha az Ur mellénk áll és érettünk — ha nem kérjük is — a hallgatókért harcoland: az erejében erősek leszünk. Hadd bizzanak mások — amint akarnak — a maguk szabad akaratában és az abból származó erőben: nekünk legyen elég, hogy egyedül Isten ereje által állunk és érünk valamit!

E három utolsó kérés, amelyekben különösen magunkat és a mieinket ajánljuk Istennek, nyilván mutatja, amit előbb mondtunk, hogy a keresztyének imádságának közönségesnek kell lennie; s az egyház nyilvános építésére és a hitek gyülekezetének előmenetelére kell tekintettel tettel lennie. Mert lám; senki sem a maga számára kér külön, hanem mindnyájan közösen kérjük a mi kenyerünket, a mi bűneinknek bocsánatát; s hogy kísértetbe ne jussunk, hogy a gonosztól megszabadíttassunk. — Azonkívül most következik az okadatolása mindannak, hogy miért kérünk mi oly bátran, mind annak, hogy miért bizunk oly nagyon abban, hogy meg is kapjuk.

Rákóczi kesergője.

Isten veled édes hazám,
Magyarországom!
Hegyeidet, vizeidet
Többé nem látom.
Most juttok csak árvaságra —
Patak vára, Munkács vára,
Isten megáldjon.

De türtőztette magát, mert ő már tudta, hogy kikkel czimborál Kalotai Péter. A tiszteletes ur éppen így elmondotta előre. Minden szava igaz volt.

Ah, azok a baptisták . . . azok a baptisták. Ők vették el a te józan eszedet Kalotai Péter. Azért nem jársz templomba. De majd megbánod még te.

Természetes, hogy másnap az egyházi mindenkinék elmondotta, hogy Kalotai Péter miért nem jár a templomba: a baptistákkal tart. Megtagadta a régi hitet.

* * *

Amaz emlékezetes este óta, mikor Bokor András tanuja volt a Kalotai Péter uram házában tartott baptista istentiszteletnek, nem telt el több idő egy fél esztendőnél és imét összejövetel volt ottan.

De most egészen más színezetű. Kalotai Péternét leverte a betegség. Nem tudták megmenteni. Bele halt. A virrasztóra, a temetésre gyűltek most össze. Szomorú temetés volt. Négy árva gyermeket hagyott maga után. Szem szárazon nem maradt, olyan szép tanítást tett a tiszteletes ur, pedig azt hitték, hogy el se megy a temetésre. Sirt mindenki. De könnyecseppekben a vigasztalás szivárványa is feltűnt, olyan meggyőzőleg mutatta ki a jó Isten szeretetét, mely ott van legközelebb, hol legnagyobb a csapás.

Kalotai Péternek nehéz napjai következtek

Nem feledlek vitéz nemzet,
Edes enyéim!
A mig élek mindig szánlak
Kedves Bercsényim!
Öreg Bottyán, Balogh Ádám,
Megsiratlak tenger partján
Én hü vezérim!

Ha mit tettünk: jót akartunk,
Isten jól látta;
Hiszem is, hogy nem hullott a
Vérünk hiába!
Kít ez a vér öntözött meg:
Megszenteli azt a földet
Isten jósága.

Magyarország, édes hazám,
Immár itt hagylak!
Csak az fáj, hogy nem láthatlak
Nagynak, szabadnak —
Nyákadon a német járom:
Tenger bánat az én gyászom.
Holtig siratlak!

Endrődi Sándor.

Isten igéje.

Dávid király büne.

2. Sám. 12, 7.

»Mondá Náthán Dávidnak: Te vagy az az ember«. Egy királynak bűnét tárom fel mos előtetek. Merítsünk tanúságot az ő tévedéséből. — Dávid királyról, a zsoltáriról van szó, aki meglátta egyik alattvalójának, Uriásnak nejét s hogy

ezután. Most érezte igazán, hogy kit vesztett el feleségében, s még inkább érezték az árvák az édes anya hiányát.

De vigasztalták őt is, az árvákat is a baptista apostolok, kik ezután még gyakrabban elátogattak hozzá. Szükség is volt a vigasztalásra, mert — mint Jóbot — egyik csapás a másik után érte őt is. Még fel sem száradt jóformán a sirhant felesége koporsója felett: szép legényfiának kellett melléje sirt ásni. Mint az édes anyja, ő is oly hirtelen meghalt azután pár hónappal.

Ez a temetés még szomorubb volt. Mert a nagy leánya is olyan beteg lett, hogy még ki se kísérhette bátyját a temetőbe.

Kalotai Péter olyan lett a két megrázó csapás sulya alatt, mint egy aggastyán.

— Isten ujja, suttozták a faluban, miért hagyta el a régi hitet, melyben született, megkereszteltetett, komfirmált? Tehát mégis van Isten, ki a büntetés nélkül nem hagyja!

Szép őszi vasárnap délután volt. Éppen templomba harangoztak. Kalotai Péter egyedül üldögélt árván maradt kis lakásában. A szomszédok ünneplő ruhába öltözve haladtak el kapuja előtt. Templomba mentek. Hozzá be se szólnak. Sem őt, sem a két árváját nem hívják. De minek is hívják? Tudják, hogy ugy sem megyen.

— Ah! ha ő is mehetne, sóhajt föl magában.

azt birhassa, a férjet a harczi tűzbe küldötte. Oda állította az első csatasorba s eleste után feleségül vette az elhunyt hősnek özvegyét. — Náthán a próféta a király szemére lobbantotta az ő vétjét. Te vagy az az ember. Keserü volt e figyelmeztetés, de áldást hozott. Bűnbánat és javulás következett utána.

Az elfajult embert gyakran kell figyelmeztetni tévedésére. Sokszor fordul elő, hogy a külső természet intő jele állít meg a bűn útján. Pétert egy kakasszó figyelmeztette hűtlenségére. E jelentéktelen dolog zavarta fel lelkiismeretét. Jónást a tengeri vihar s a czethal ébresztette fel a bűn álmából. Pál apostolt Jézus megjelenése riasztotta fel abból a dermedt lelki állapotból, amelybe az embert a vétek sodorja. Ezekre mind illett Náthán szava: Te vagy az az ember, ki vétkeztél az ég ellen és Isten ellen.

A bűnből való ébresztgetés nem megy olyan könnyen, olyan lágyan, mint ahogyan az ember gondolná, ha vízbefult embert ki akarjuk huzni, bizony nem kiméljük, hanem megfogjuk hajánál fogva is. Ha valakinek bűnét szemére kell vetnünk, tegyük úgy, mint Náthán próféta, Röviden, hamar végezzünk vele. »Te vagy az az ember.« Ez a szó vág, mint az éles kés. Ha a testen seb van, az éles késsel jobban lehet dolgozni, mint a tompa élűvel, amely csak kinozza az embert, de nem vágja ki a rossz részt az ember testéből.

Ha felebarátod szemére akarod vetni, valamely titkos bűnét — csak ki vele egyenesen — mondd meg neki nyíltan: Te vagy az az ember. Lelki gyógyítás közben himezni, hámozni nem le-

— De hiszen ma estére jönnek a testvérek, hogy menjen ő a templomba? Mit szólnának az emberek? Csak csufolkodnának vele.

Elgondolkozik . . . Mintha énekszót hallana.

— Ah, ő is ugy énekelt egykor, mikor még templomba járt. Miért is nem jár most? Maga sem tudja megmondani. De érzi, hogy oda vágyik. Eszébe jut, hogy éppen neki mondotta volt a tiszteletes ur mikor komfirmált: légy hiv mind halálíg. És ő nem lett hiv . . . Elhagyta a hitét . . . Most az Isten is elhagyta őt. Elvette drága feleségét, szeretett jó fiát.

— Sirt. Forró, nehéz könnyecseppek peregtek le arczáról.

De ah, koppanás hallatszik az ajtón.

— Ki az? Szabad!

Az ajtó megnyílik, és a két baptista tetvér lép be azon.

— Szomoru vagy testvér, mondja az egyik.

— Igen. Eszembe jutott a feleségem és a fiam.

— Ej, ne busulj, hát nem tudod-e mit tanít Jézus? Ott van Máténál: Én vagyok a feltámadás . . .

— Ugy van, ugy, de hiszen a templomban is azt tanítják és én nem hallgathatom, oda . . . nem . . . me . . .

Még be se fejezte szavait, az ajtón ismét koppanás hallatszik.

— Ki az? Szabad!

het. Valóban csodálkozhatunk a próféta férfias bátorságán. Mi mindnyájan nagyok, kicsinyek, férfiak, nők, Náthán hősies igaz mondása mellett eltörpülünk.

Dávid király bűne nem első a bibliában. Ott van Ádám és Éva bukása. Az első emberpár bűnbeesése a kezdete minden büntörténetének. Van-e ti köztetek bűn nélkül való? Figyeljétek meg, hogyan eshettek a vétékbe. Ha visszagon-dolunk Éva bűnbeesésére, láthatjuk benne saját vétkünet. Hogy áll ott a szenvedélyes nő a til-tott fa alatt, ott, ahol nem szabad állania. Hogy hallgatja, amit nem szabad hallgatnia, a Sátán csábító szavát, mézédés beszédét. Hogy nyújtja ki kezét az alma után, hogy eszik és vétkezik. Ha nézzük Ádámot, miként osztja meg sorsát a

nő sorsával még a bűnben is, nem dobog a ti szívetek ti férfiak és asszonyok? Hányszor fordul elő, hogy a házastársak, a kiknek egymást Isten-hez kellene vezetni, — egymásnak bűneit szépi-tik, s utánozzák. Ha halljuk, miként tolja Ádám a felelősséget magáról az asszonyra, az asszony a kigyóra, — nem hangzik szívében a lelkiis-meret szava: „Te vagy az az ember.“ „Te vagy az az asszony.“ Egészen így vétkeztél te is talán még a tegnapi.

Menjünk tovább. Ha látjuk Kaint és halljuk az ő kihívó, daczos, hideg szavát: „Avagy őri-zője vagyok én az én Atyámfiának?“ nem em-lékeztet ez az önző szó hasonló beszéde a mi életünkben is? Ez a Kaini haszonlesés, amely nem áldoz, nem tud lemondani, nem tudja magát meg-

DRAGA, SZERB KIRÁLYNÉ.

ALEXANDOR, SZERB KIRÁLY.

Az ajtó megnyílik és azon a kurátor, az egyházi és még egy néhány presbiter lép be.

A két testvér elsáppad, amint meglátják e tisztos férfiakat. Halotti csend az egész szobában, míg nem a kurátor megszólal.

— Hát ti mit kerestek itt, báránypörbe öltözött farkasok? Ti elvettétek ennek a becsültes embernek a józan eszét. Az Isten elvette a feleségét, fiát. Hát még tovább akarjátok őt szomorítani? Te Bandi Ferkó, hát te tartasz itt isteni tiszteletet, aki meg akartad ölni bátyádat? Te Kóródi János, te hirdeted az Isten parancsát, ki a lopás miatt most jöttél ki a nagyváradi tömlöczből? Tudd meg Kalotai Péter, hogy kicsodák ezek a te prófétáid.

Erre a kemény, de igaz szavakra a két próféta nem tudta, hogy menjen ki az ajtón, s többet a faluba se jöttek.

Kalotai Péter a kurátor nyakába borult s úgy köszönte, hogy őt megszabadította azoktól a ragadozóktól.

A következő vasárnap Kalotai Péter uram a templomban ismét ott ült a régi helyén és egész áhitattal énekelte a régi éneket:

Dicsér téged teljes szívem,
Én Istenem, hirdetem neved...
És a te szent egyházadban
Imádkozván, neved tisztelem...

Vajda Ferencz.

tagadni, nem lopódzott be titkon, észrevétlenül a mi szíveinkbe is? Nem mondhatjuk köztünk is valakire: „Te vagy az az ember.“

Valahányszor olvassuk a bibliában Ezsau s a tál lencse történetét, méltó bosszankodás fog el, mikor látjuk, hogyan csalják meg a vén, tiszteletreméltó pátriárchát Izsákot. E történetet minden igazságszerető ember a legcsunyább szemfényvesztésnek s a legrutább komédiának tartja. De ha meggondoljuk azt, hogy Jákob szent célból, az áldás elnyeréséért, folyamodott a csaláshoz, el kell ismernünk, hogy a jezsuita elv, a cél szentesíti az eszközt, éppen olyan régi, mint a milyen a világ. Valahányszor egy szent ügyben csaláshoz folyamodtál, nem hangzik a te füledbe is Náthán próféta intése: „Te vagy az az ember.“

Menjünk át az új szövetségre. Ott is láthatjuk a bűnnek nyomait. Az apostolok és tanítványok gyengeségében s vétkeiben láthatjuk saját bűneinket is. Mikor a tanítványok egymás közt veszekedtek a felett, hogy ki a legelső, a legnagyobb köztük, — nem jut eszedbe az, hogy hány-szor versengtél már te is az első hely miatt? Mikor a tanítványok tunyán aludtak, mialatt a mes-ter ébren volt és imádkozott, — nem jut eszedbe a próféta szava: Te vagy az az ember. Vagy ha mi is kétségbeesve kiabálunk hit nélkül az élet viharában, miként a tanítványok, nem tűnik ugy fel, mintha saját életünk tükre volna az. Reszke-

tünk mi is, mindennek vége van most, rebegi félenken ajkunk s határtalan félelem fogja el egész lényünket. Nem ismerjük el: Igen uram, én vagyok az az ember, éppen olyan vagyok én is, olyan voltam a minap is.

Bevégeztem, de ti kezdjétek meg most az Isten ígéjének olvasását. Olvassátok alázatos szívvvel, mindenütt ismerjétek magatokra, — mondjátok rá, vajjon nem lehettem én ez az ember. — Így a ti biblia olvasásotok valóságos bűnvallomás lesz. De ne féljétek, ott az Ur Isten, a mi menynevei atyánk. Ő minden igaz vallástételnél megadja a felmentést s a bocsánatot.

Olvassuk így Isten ígéjét, — a bibliát. Van aki azt mondja, oly sok lehetetlenség és ellentmondás van a bibliában, hogy nem lehet az az én hitemnek alapköve. Ha saját lelkedet, önmagadat s Istent keresed a bibliában olvasásközben, akkor az üdv forrása lesz az. Akkor nem zavarod meg a látszólagos ellentmondások, sőt megtalálod a sok bibliai jellem olvasásakor saját életed fonálát is. Isten ígéjében elmerülve, felvillan előtted saját lelked vezércsillaga is.

Király Béla,
h.-bodoni ref. lelkész.

Hazai krónika.

A Széll kormány lemondott. Magyarország remélhetőleg, nemsokára megszabadul a törvénytől. A Széll kormány nem tudta keresztül erőszakolni a katonai javaslatokat s így jun. 16-án beadta lemondását. A király elfogadta a lemondást és Gr. *Tisza* Istvánt bizta meg az új miniszterium megalakításával. Az egyes pártok vezérei igen érzékenyen bucsuztak el a Széll kormánytól. Mindnyájan elismerték igazság szeretetét, hazafiságát és sajnálják, hogy hibáján kívül kellett megbuknia. A Tisza kormány iránt, ismerve Tisza István erős kezét, egyik párt sem viseltetik bizalommal. A néppárt, az Ugron töredék, s a Kossuth párt egy része már jó előre hadat izent neki, pedig még azt sem tudják, mit akar. Tiszának nagy engedményeket kell hozni Bécsből, hogy helyén megmaradhasson. Hire jár, hogy Apponyi és a régi habarék pártiak kilépnek a szabadelvűpártból. Apponyi már le is mondott a Ház elnökségéről. Utódja *Perczel* Dezső, a volt elődje lesz. Az új Tisza miniszterium a következő tagokból áll: Miniszterelnök és belügyminiszter Tisza István gróf. Pénzügyminiszter: *Wekerle* Sándor. Kereskedelemügyi miniszter: *Hieronimi* Károly. Igazságügyi miniszter: *Hodossy* Imre. Közoktatásügyi miniszter: *Berzeviczy* Albert. Földmívelésügyi miniszter: *Széchenyi* Imre gróf. Honvédelmi miniszter: *Fejérváry* Géza br. Horvát miniszter: *Cseh* Ervin. A király személye körüli miniszter személyében a még nem állapodtak meg.

Világkrónika.

A szerb királyi család legyilkolása. Junius 11-én borzasztó hír járta be, egészen váratlanul, a világot. Ez a meglepő hír az volt, hogy a szerb királyi családot egészen legyilkolták. Életét vesz-

tette *Sándor* király, *Draga* királyné, a királynénak két testvére, s az egész udvari személyzet, ki csak a királyi családnak hive volt. Ezen kívül meggyilkolták a miniszterelnököt, a hadügyminisztert, s több udvari szolgálattelvő tisztet. A gyilkosságot politikai összeesküvők hajtották végre, a katonaság segítségével. A rettentő gyilkosság okául a király házasságát hozzák fel, akit *Draga* királyné teljesen hatalmába kerített. Már akkor, 1900-ban, mikor a király megnősült, többen tiltakoztak e házasság ellen, de *Sándor* király hajthatatlan maradt. A nép még eltűrte volna, ha trónörökösrel ajándékozta meg a nemzetet. De csalódtak. A királyné házassága ellenzőit száműzette, rokonait, testvéreit magas udvari méltóságokra nevezette ki. Mikor pedig testvérét trónörökösnek akarta megtételni: akkot felháborodott a tisztikar és a vezető politikusok, s elhatározták, hogy kiirtják az egész királyi családot. Tervük sikerült is. A gyilkosságot junius 10-én éjjel hajtották végre. Lefolyása az ujságok hiradása szerint így történt:

A nagy esemény este 11 órakor kezdődött. *Lazo Petrovics* őrnagy vezette a gyilkosokat. Vele volt 12 tiszt, tulnyomóan hadnagyok, 60 vagy 70 katona és vagy nyolcz polgári egyén. A konak kapuján akadály nélkül jutott át a csapat. Ugy mondják, az őrt álló tiszt azért nem tartotta fel őket, mert azt hitte, hogy az őrséget erősítik meg, amint az az esti órákban egyszer már megtörtént. Kötelességszerűen tisztelgett *Petrovics* őrnagynak, aki viszonzta a tisztelgést. Az első összeütközés a király lakosztálya előtt történt. A két gárdatiszt köztük *Bogdánovics* Péter kapitány, feltartóztatták az erőszakkal előretörékvő tiszteket. Rövid szóváltás következett mire a merénylők a két gárdatisztet karddal keresztül szurták. Ezután a tisztek, követve a merénylő katokáktól, a király hálószobája felé törekedtek. Itt találkoztak a két hadsegéddel, kik már fegyverrel kezükben várták a merénylőket. A merénylők nyomban lőttek; mindkét hadsegéd holtan rogyott össze. Most jutottak el a király hálószobájához. Az ajtón nem tudván könnyű szerrel bejutni, dinamittal robbantották fel, minek következtében egyik merénylő is elesett. Alig törték be az ajtót a merénylők, a király egymásután több lövést adott: az első lövés halálosan megsebesítette *Teodorovics* belügyminisztert, a másik egy merénylőt talált. A következő pillanatban azonban a merénylők is lőttek és kardjikkal halálra kaszabolták a királyt. A király 27 lövést kapott. Amíg a királylyal végeztek, a merénylő csapat egy másik része a királyné hálószobájába tört és a királynét, aki alétan feküdt ágyán, agyonütötték. A konak jobb szárnyán lakott a királyné családja. Ide is betörték a merénylők és a királyné két öcscsét, az udvarmestert és két gárdatisztet öltek meg. Aki a merénylők elé került, az halál fia lett. Ebben a lakosztályban történt a legrettentőbb mézszárlás. *Sándorral* kihalt az *Obrenovics* dinasztia, mely 72 éven át uralkodott szerbia trónján.

Az új szerb király. Jun. 15-én tartották meg a szerb király választó gyűlést, melyen egyhangulag *Karagyorgyevics Pétert* választották meg.

királynak. A Karagyorgyevics családból még többben ültek a szerb királyi székben. A két uralkodó család, úgy szólva, felváltva uralkodott és az a nevezetes, hogy egyik család a másik szűntetésével, vagy legyilkolásával jutott a trónra. Az új király *I. Péter* néven fog uralkodni. Jelen 59 éves.

Szabadban.

Az én mesterem a nagy természet,
Az vezérel, tanít engemet
Minden szépre-jóra.
A felkelő nap már künn talál
S csak ha az este már leszáll
Térek nyugovóra.

Ismerős előttem minden bája-fénye,
Virágos rónája, égre törő bérce,
Enyhet adó völgye;
Édes álomba ringat a madárdal.
Lelkem megtelik a virág illatával,
Madarak dalával.

Mintha templom volna az egész természet,
Ugy elfog az áhitat engemet
S imára kulcsolom két kezem:
Mig elnézem a nagy mindenséget,
Nézem szépségét, — imádlak Téged,
Imádlak édes Istenem.

Csiki Albert.

Egyházi élet.

Az udvarhelyi egyházmegye Egyházi Értekezlete ez évi rendes közgyűlését jan. 11-én tartotta meg Etéden. Ritka szép ünnepe volt ez a ref. egyháznak, és sokáig emlékezetes marad az egyház életében is. Részt vett benne Etéd és vidéke minden református embere. Szolokma, Küsmöd községek papjaik vezetése alatt testületileg jelentek meg. Az értekezlet vezetősége és a vidéki vendégek nagy része az nap reggel érkezett meg, dr. Gyarmathy Dezső főgondnok és Menyhárt András ny. esperes vezetése mellett. Az etédiek 50 tagból álló, diszes bandériummal várták a háttárszélien és úgy vonult a diszes menet a községbe. A falu végén Orbán József siklodi pap fogadta a vendégeket szép beszéddel, mire Gyarmathy Dezső főgondnok válaszolt. Az ünnepélyes istentisztelet 10 órakor kezdődött. Fejes Áron, székelyudvarhelyi pap-tanár, emelte lelkünket hangulatos szép imában Istenhez; mire Péter Károly alsó-sófalvi ref. pap, egyházmegyei főjegyző tartott a *lélekegységéről* a hivek figyelmét mindvégig lebilincselő, gondolatokban gazdag beszéde, *Efész.* IV. 1—6. versek alapján. A közgyűlést a főgondnok nyitotta meg, aki beszédében egyházi életünk megerősítéséről beszélt, aminek feltétele az anyagiakban való erősség is. Sürgeti az 1848. XX. t.-cz. végrehajtását. Csia Kálmán etédi pap a vendégeket üdvözli, erre Menyhárt András esperes válaszolt. Mindkét beszéd szívből szólott, épített. Ezután Vajda Ferencz székely-

udvarhelyi pap, a »Vasárnap« felelős szerkesztője tartott felolvasást. Az *üdvösség útjáról* beszélt, fejtegetve, hogy milyen uton-módon nyertek üdvösséget a keresztyénség előtt, és hogyan nyerhetünk üdvösséget ma. Szembe állította a kath. egyház álláspontját a prot. egyháznak az üdvösségről vallott nézetével. Rámutatott a bucsujárásokra, képekre, ereklyék tiszteletére, melyeknek érdemszerű jelentőséget tulajdonít a kath. egyház. A kath. papság bűnbocsátó hatalmával szemben kimutatta, hogy *üdvösséget csupán Isten ingyen, kegyelméből, a Jézus Krisztusban vetett hit által nyerhetünk.* Az értekezlet elhatározta, hogy ezt a felolvasást külön is kiadja. (A „Vasárnapban“ közölni fogjuk. Szerk.) Lajos János titkár jelentése következett erre. Gondos jelentésében beszámol az egyes egyházak hiterősítő munkálkodásáról. Jól esett hallanunk, hogy az udvarhelyi egyházmegye mindenik egyházában öntudatos, buzgó munkáság folyt. Csak előre a megkezdett uton, mert így lesz a munkának sikere. Még több apró ügyet intézett el a közgyűlés. Nevezetesebb ezek közül az, hogy Vajda Ferencz indítványára és tervezete alapján több olyan kis munka írását határozták el, melyet az egyes felekezetek kebeléből a mi vallásunkra áttérni akarók kezébe adnánk, hogy abból vallásunk alapigazságával megismerkednének. Ez irányban a központi értekezlethez is felterjesztés tétetett. Most is, mint más alkalommal számos vallásos irat és „Vasárnap“ osztatott ki a hivek között.

Tisztujtás. Az udvarhelyi egyházmegye egyházi értekezletének tisztika a következőkben alakult meg. *Elnökök:* Gyarmati Dezső dr., Menyhárt András. *Alelnökök:* Dr. Damokos Andor, Kovács Dániel világi; Vajda Ferencz, Fejes Áron egyházi. *Titkár:* Lajos János és Ravasz Árpád. *Jegyzők:* Hegyi Péter, Kádár Dénes egyházi, Péter Gergely és Veres Ferencz világi. Munkálkodják az új tisztikar az evang. prot. hit diadalára.

Az etédi ref. egyház az értekezlet alkalmából népnünnepélyt és este hangversenyt rendezett. Mindkét ünnepély nagyon szépen sikerült. A népnünnepélyről ki kell emelnünk a *czéllövést.* Helyes és dicséretreméltó dolog, hogy a népnek s különösen az ifjuságnak alkalmat szolgáltatnak ezen hazafias foglalkozás gyakorlására. Más helytt is meg kellene tenni. Az estélyen Márton Árpád küsmödi pap szép szavalattal gyönyörködtette a közönséget. Általában az értekezlet és a kapcsolatos ünnepélyek sikere az etédi buzgó hiveink mellett, Csia Kálmán és Márton Árpád lelkészeket illeti. Jó munkát végeztek. Eredménye hiszszük, meg lesz. Adja Isten!

Lelkészbeiktatás. Czirmay Zoltán püspöki titkár, kit a kozárvári egyházközség hivei április hó 26-án egyhangulag lelkészükké választották, e hó 7-én tartotta beköszöntőjét egyházközségébe. A hivek, élükön br. Inczédi Ádám és gr. Teleki Domokos pátrónusokkal, nagy szeretettel várták ifju lelkipásztorukat. A beiktatást Pap István esperes végezte, mire az új lelkész tartotta meg beköszöntőjét. Adjon Isten új állásában megelégedést és munkája után sikert.

Vegyes hírek.

Királyi adomány. Ő felsége a király magán pénztárából, az agyagfalvi emlékre, legkegyelmesebben egyezer koronát adományozott.

A diákok czéllövése. A zilahi református kollegium Wesselényi-tornaköre a napokban tartotta első iskolai czéllövő-versenyét. A körnek a honvédelmi miniszter megengedte a czéllövésznek kincstári fegyverekkel kincstári költségen való gyakorlását s a zilahi honvédállomásparancsnokság Szilágyi Jenő főhadnagy vezetésével honvédönkénteseket rendelt ki a gimnázisták oktatására. A jó eredmény biztosítására a tanfolyam végére versenyt is tűztek ki. A legjobb lövőknek pályadíjakul czéllövő fegyvereket adtak, melyeket Szemere Miklós, az ifjúsági czéllövész áldozatkész pártfogója vásárolt e célra. Az első díjat Kaba Károly VIII., a másodikat Ridval István VII., a harmadikat Mezey Ákos VIII. és a negyediket Fodor Miklós VII. osztályu tanuló nyerte. A katonai szakértők nemcsak a versennyel, de az általános eredménnyel is meg vannak elégedve.

Micsinait, a budapesti postatolvajt, elfogták az isaszegi határon, a gabonák között. Négy földmives ember fogta el minden rendőri segítség nélkül. Az ellopott pénzt, 20 korona híjával, mind megkapták nála. Az ezüst pénzt elásta voít az isaszegi temetőben, de azt is felfedezte és így a kincstárnak nincs semmi kára. A szerencsés elfogóknak kiadják az ígért jutalmat, amely 6 ezer koronát tesz ki.

Stefania, Rudolf tronörökös özvegye, jelenleg gr. Lónyai Elemérné a napokban meglátogatta a sárospataki főiskolát, és az igazgató üdvözlő szavaira ekként válaszolt: „Örömmel látogatom meg drága férjemmel híres történelmi multu, — s a Perényiek és Rákócziak hazafiságából nemzetünk diszjévé felvirágzott főiskolájukat. Mindketten teljes szívünkben kívánjuk, hogy az eddigi nemes szellemben tovább fejlődve, szép főiskolájuk mindenkör a nemzeti génus buzgó ápolója maradjon.

A vetések állása. A földmivelésügyi minisztériumhoz érkezett hivatalos jelentések szerint június hónap első harmadában országszerte esős és itt-ott zivataros és jégesővel párosult időjárás volt napirenden. Sőt némely részen már kelleténél több is az eső, ugyannyira, hogy tulnedvesség miatt néhol minden gazdasági munka szünetel és itt-ott a lekaszált és renden fekvő takarmányfélék is romlanak. Ártalmára van a sok eső a már különben sem fejtődött tengerinek, amelyet a gazdák még nem birtak mindenütt megkapálni a tulnedvesség miatt, különösen az Alföld esőjárta vidékein. A gyakori esőzésekkel sajnos, a ködök sem maradtak el, sőt néhol zivatarral párosult jégesők is jártak. Nem volt hiány nagyobb záporosokban és itt-ott viharokban sem. Sajnos, a rozsda az idén igen gyakori, sőt néhol a porüszög is mutatkozik. A rozsda különösen azokon a vidékeken lépett fel és pedig eléggé nagy mértékben, ahol a szárazság a buzát és részben a tavasziakat is fejlődésében hosszabb ideig visszatartotta. Mind-

ennek daczára — legalább ez idő szerint — általában azt lehet mondani, hogy bárha ez idén szemben kevesebb, szalmában pedig jóval kevesebb hozamra van is kilátás, mint amennyi a mult évben volt, mind amellet a gabonafélék, ugy az ősziak, valamint a tavasziak is, közepes termést ígérnek. Ma a várható termésösszesség a következő: Buza 46,507.113 mmázsa; rozs 13,606.722 métermázsa; árpa 13,575.100 métermázsa; zab 12,019.477 métermázsa. Kataszteri holdakban és országos átlagban a várható termés a mai áliapot szerint buzában 6.70 métermázsa, rozsban 6.04 métermázsa, árpában 6.56 métermázsa, zabban 6.20 métermázsa.

Tüntetés a budapesti szerb konzulátus előtt. Jun. 14-én este zajos tüntetések voltak a budapesti szerb konzulátus előtt Damjanich-utca 18. számu háza előtt. Mintegy 60—80 Budapesten lakó szerb vonult a konzulátus elé, ahol a konzul ablakai felé hevesen, fenyegetőzve kiáltották:

- Le a királygyilkosokkal!
- Nem kell több király!
- Eljen a köztársaság!

Perczekig tartott a tüntetés, mikor a közeli rendőrszem észrevette és szétoszlásra hivta a lármas csoportot, amely el is vonult a konzulátus elől. A szerb konzul, miután ujabb tüntetésektől fél, rendőri segítséget kért. A rendőrség ki is rendelt több közrendőrt, akik most állandóan őrzik a szerb konzulátus házát.

Szerencsétlenség. Temesváron Förster József 56 éves kőmives az Erzsébet városban egy háztetőn dolgozott, miközben a kísérő napszámos intése daczára a villamos világítás drótjait megfogta. Arcza a rángatás folytán a drótok közé került és annyira összeégett, hogy szörnyet halt.

Elrepült pénz. A radnai bucsu alkalmával nem mindennapi látványnak voltak tanui a nagy számmal összejött vidéki bucsusok. Egy sváb asszony ugyanis gyermekeinek örömet akarván szerezni, léggömböt vásárolt. A biztonság szempontjából a léggömböt zsebkendője egyik végéhez kötötte. A zsebkendő másik végébe pedig ötven korona papírpénz volt begöngyölve. Hogy, hogy nem történt, aztán, az asszony egy pillanatra kiejtette a zsebkendőt a kezéből, amely a léggömbökkel és az ötven koronával együtt repülni kezdett és talán még most is repül.

A „Vasárnap“ szeretet munkája.

Kádár Dénes, muzsnai lelkésztársunktól két koronát kaptunk a „Vasárnap“ szeretet alapjára. Ezen összeget a konfirmátus növendékek gyűjtötték össze. Jobb célra nem is szánhatták volna egyházas buzgóságuknak ezen első zsengejét, mint a „Vasárnap“ szeretet alapjára, melynek célja egy szegény árva gyermek segítése. Fogadják legszivesebb köszönetünket. Ezt hozzáadva eddigi gyűjtésünkhöz: jelenleg 27 kor. 60 fillért tesz ki a Vasárnap szeretet alapja.